

ELS TREVALLS SE PUBLI-
QUEN BAIX LA RESPON-
SABILITAT DE LLURS
AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORI-
GINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS — TELÉFON 255

TARRAGONA, Diumenge, 12 de Maig de 1918

BIBLIOTECA PÚBLICA
Núm. 21 TARRAGONA
PREUS DE SOTSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 150 PESSETES
ANUNCIS: A PREUS CON-
VENTIONALS
NUMERO SOLT: 10 CENTS

El Comité de vaga

El Comité de vaga es en llibertat. Han sigut obertes les portes del penal de Cartagena i per elles han sortit amb el cap tan redresat com mostraren a l' hora d' entrar-hi els honorables ciutadans Besleiro, Saborit, Anguiano i Largo Caballero.

I constitueix aquest fet, quelcom simbòlic. Quelcom que no està subjecte a les passions mesquines dels homes... dels homes funestos que ve paint l'Estat pel seu governament. Son precisament els que avui surten del penal els que estaven destinats a sucumbir per sempre més gracies a la bona voluntat que posaven per les coses de la seva Patria...

1 avui Espanya els hi farà els honors qu'es mereixen. ¡Ah! però el poble, aquest poble que amb el gest noble i justicier, amb el seu gest romantic i sentimental els ha llurat de les cavernes oprobioses del presili, no estarà, no podrà estar del tot satisfech per que no veu que la mateixa justicia que ha realitzat aquesta gran obra reparadora, obligui a que novament s'igan obertes les torturoses portes del penal de Cartagena per entrar-hi els causants de tota la vergonya, de totes les lamentacions de la tristament ridícula setmana d'Agost!

I fora altament curiós i significant si al menys per una vegada, i per dar la sensació de que a Espanya la paraula justicia té aplicació recta alguna volta, passaven el bancal d'una presó, excel·lentissims senyors que per un espai de temps comanaren la vida espanyola...

En Magí Isern i Miralles

Sotjadament arribà la notícia de la gravetat de la malaltia del nostre amic. I encara no'n havíem refet de la sorpresa, vingué'l cop de mall a deixar-nos aixafats i esmaperduts:

L'Isern era mort! Mirem al voltant i n's causa fondíssima pena trobar-nos tan sols en les lluites que venim sostenint. No es que els exèrcits contraris sentin plètora de vida, no. Bon tros més que nosaltres ostentem la bñidor en les seves rengleres. Però es que la joventut que creix mostra poca afició a les coses polítiques. I quan se perd a un jove com l'Isern, qui s'havia llençat de plè de la defensa de l'Ideal, la tristesa i'l desconsol son grans, inacabables...

Era'l nostre jove amic un ferm sostenedor de la causa de Catalunya i de la Llibertat. Treballador infadigable, esperit cultíssim, company disciplinat, a la Diputació i a la Mancomunitat feu les primeres campanyes. Els seus electors de Falset-Gandesa i els seus germans de Cornellà, l'amor dels seus amors, perdren un gnaia dels seus interessos i un defensor entusiasta del seu progrés. L'Isern irradiava bondat i simpatia... Una nova coneixença era per a ell una nova amistad. I'l cercle dels amics anava aixamplant-se cada dia més, al compas que s'enrobustia l'inteligència i l'autoritat de l'Isern...

Perdem no sols un amic i un company: perdem una esperança, una ilusió, una realitat que casi tocavem amb la mà. Amb els vellets pares, amb els seus germans, amb els companys d'infantesa i de joventut plorarem sempre a l'Isern, qui viurà eternament en la nostra memòria.

L'enterro

Grandiosa i severa demostració del profund sentiment causat per la mort de nostre excels amic i corregionalí Magí Isern, va ésser l'acte del seu enterro, celebrat la tarda del passat dimarts a la ciutat de Barcelona.

A la casa mortuoria es reuniren centenars de personnes per acompanyar

el cadàver, figurant entre elles les més conegudes personalitats de la política i del foro, sobre tot de significació republicana.

Les comissions de centres i entitats eren també numeroses i nutrides, especialment de les comarques de Tarragona, d'on era ell representant.

Del nostre partit hi eren totes.

La Diputació de Tarragona i la Mancomunitat de Catalunya assistiren corporativament i oficialment al trist acte, essent les seves representacions igualment molt nutrides.

A tres quarts de quatre s'organitzà la comitiva, essent colocada la caixa mortuoria en el magnífic cotxo estufa de la Casa provincial de Caritat.

Sobre la caixa varen ésser col·locades infinitat de corones amb cintes de sendides dedicatòries i als dos costats de la mateixa varen donar guardia d'honor els porrers de les Diputacions de Tarragona i Barcelona i els de la Mancomunitat, així com els palafreners del cotxo.

Una secció de nens i nenes assilades amb atxes enceses seguien igualment als costats de la carroça.

Es formaren tres presidencies; la primera, de l'element oficial, representada per el president de la Mancomunitat, senyor Puig i Cadafalch; el de la Diputació de Tarragona, En Pere Lloret; l'alcalde de Barcelona, senyor Morales Pareja; el vis-president de la Comissió provincial d'aquella Diputació, En Tomás Mallol; el diputat senyor Folch i el decan del Colegi d'advocats, senyor Vilaseca i Magarré.

La segona presidència la tenien els germans del mort (el pare no assistí, degut al seu estat delicat de salut) i altres parents; i la tercera presidència, que era la política, la ocupà el Director del Partit republicà català, representat per els senyors Layret, Estivill i Noguer i Cornet, als qui陪伴aven altres significats corregionalaris, entre ells que recordem els senyors Bastardes, Pinilla, Valentí i Camp, Martínez Gras, Gabré, Forcadà, Roig i Armengol, Puigpíqué, Serrano, etc.

Com ja hem dit, el nombre de diputats provincials que varen concorrer al acte fou extraordinari, figurant entre ells de totes les quatre províncies catalanes, especialment de la de Tarragona.

Figuraven també en la comitiva, la major part dels concejals republicans de Barcelona, algun diputat a Corts, entre els que recordem al nostre company, que ho és per Gandesa, En Malla i el senador senyor Pich.

El dol es despedí en el encruixament de la Granvia i el carrer del Bruch, durant la desfilada llarguissim rato, a pesar de que, seguint una pràctica recomanable, la major part dels concorrents s'abstingueren de donar la mà als senyors de la presidència del dol, limitant-se a passar per devant de la aquèsta saludant la respetuosament.

Molts dels presents acompañaren el cadàver del malograt amic fins el cementiri del S. O., on rebé sepultura.

Un rajoli de sol

Pel estimat amic el secon i traçut escriptor Salvador Torrell i Eusebia.

A la presó negra i trista, per la célica escletxa de la pietat, ha entrat un rajoli de sol, anant a acariciar als presos, a les víctimes de tantes culpes, als culpables de tantes defecions com se noten en l'ambient d'aquesta societat sense esme.

Venturos raig de sol que has amat a trencar els pensaments bruscos dels presos, a adormir els seus dolors, a esperar els seus esperits neguitos! Ditzos tu que per uns moments has passejat la esponja misericordiosa per la negra piçarra, esboirant-ne les malvestats que hi escriugué la ignorància, la mà, el cor i el cervell mancats de corret en els temps fantasiós de l'infantesa!

Una dona bonica, una artista qu'es una promesa i no'n costaria gaire de dir qu'es una realitat, la Paquita Madriguera, ha anat a fer morir les cordes del sentiment, a fer fastar als presos les bresques del art de la música, i uns centenars d'homes castigats, enriquits de la vida social per perilllosos, han aplaudit amb devoció la traça de la jove artista que aital obsequi's hi fèt.

El record de temps vells, d'hores immenses, ens emociona pensant en el concert que la sonyoreta Madriguera ha donat als exiliats de la presó cel·ular de Barcelona. Ens emociona perquè un dia nosaltres fruirem d'un benefici semblant, i, tancats a la capseta de fusta de la rotonda, escoltarrem les belles notes d'un chor i una orquestra.

S'acostava'l jorn venturos de la nostra lluitat, malament robada quan la maleïda repressió de'n Cierva i Maura, i poguerem veure, i fins dir-justament, quinques paraules alsque, pel meteix delit d'honradeza quenos altres i de la mateixa població, foren portats a la ergàstula per cinc mesos inacabables.

Vé ser aquell, com l'irradiat per la sonyoreta Madriguera, un raig de sol, una engruna d'alegria pels cors en premsa.

Amb el mateix entusiasme que nosaltres ho varem fer, aplaudirien el dia 5 a la bella i caritatativa artista els pobres, els tristes presos de la Bastilla de la capital del Principat de Catalunya.

J. COSTA i POMÉS

ESTABLIMENT TIPOGRÀPIC:

LLORENS i CABRÉ = CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

Commentari

Al carlisme l'hi costa vives amb la realitat que se l'hi imposa de tenir de plegar el ram. I com que l'hi costa, espeta, gesticula, crida i mou forrolla per tal d'amagar la crisis que'l migra, però'l seu mal no té remei. El petit reviscolament que s'ha operat en el carlisme d'uns quants anys ençà, mercés a complacencies i almoines d'uns i altres, es el síntoma més evident de que la seva existència toca'l seu fi. Es, com podriem dir, la revifalla de la mort.

De rès hi val l'oratoria pirotècnica del gran Mella, ni la xarrameca buida d'aquell famós clown del Congrés que's din Pradera, ni les alienades bochefiles de que's nutreix; el carlisme, com a partit, diem-ne amb programa, està sentenciat a mort per la modernitat dels temps, i no tardaré en veure'l retirat al quart dels més endressos junts amb els tristes ronecs i inservibles, o potser ficat en una vitrina de algún museu provincial, marcat amb el corresponent lletreter classificador: «Camarilla política armada, quines eories tenten en constant sobre-salt als inofensius pagessos, gent del camp i conills del bosc, per allà a la segona mitat del segle XIX».

Nosaltres comprendem perfectament que's Mella, els Avellà, els mossens Llebaria i demés eminenties s'hi fassin amb les dents, avants de deixar-se arreconar. Perquè això de tenir de buscar partit al cap de les viles, i començar de soldat ràs, no es gaire agrado, que diguem; però la realitat se imposa, i la realitat ja sabém tots que es crua.

Els aconteixements s'apropen. Se parla ja del llicenciament escalonat de l'exèrcit carlí amb la correspondent venta en pública subasta de tot l'equip: fagins, banderins, motllors de codonyat (d'aquests en grans cantitats), cornetes i demés trastes de lluïment. Ademés, no tardaré en veure a *La Reconquesta* convertida en revista sicalíptica, i a l'*Apèndice* de la majoria del nostre Ajuntament protestar contra els gastos de *cera* per a les processions. I tot arxó es llògic i natural. Mort Don Carles; abandonat el partit per son capdill Don Jaume, — exfutur R. de les Espanyes i del Marroc —, el castell de cartes del carlisme cau per la seva propia base. Es inútil quells *centrals* s'afanyin ara en aplicar-li aparells ortopèdics per a sostener-lo. Amb la llur interessada ajuda, l'ensorrada inevitable d'aquell armatosta estantis i ridicol, serà encara més risible.

De fet, doncs, el carlisme podrem afirmar qu'avui ja no existeix. Mentre dura la liquidació definitiva del partit, anirà subsistint aquesta mena de comparsa caravalesca que patim dedicada a la pesca de concejalies, empleos i altres bagatelles per l'estil. R. I. P.

Jocs Florals

Amb tot explendor i a tota llum respirant les fragançies d'aquesta primavera esperançadora, se ha celebrat enguany la gaia festa dels Jocs Florals, en el cap i casal de Catalunya, a la noble Barcelona.

Com sempre, d'arreu de les terres de parla catalana hi han acudit els poesies, els historiadors i els prosistes, per a cantar a la Patria, a la Fè i a l'Amor.

Empò, fins a la gaia festa hi ha arribat el resò de les cruentes lluites que abaten avui a la humanitat, i allí, enfront de la Raina de la Festa, de la

dona que representava a les dones de nostra Catalunya, el poeta hi ha entonat un himne a la dona francesa...

Nosaltres, que sentim com el qui

més l'admiració a la dona heroica de la

Francia, a la dona que fins en el dolor,

en el terrible dolor perque are passa,

hi sap donar un ritme de gracia, d'elegància, de virtut, ungida de sublimitat...

Nosaltres hi hem sentit batregar quelcom nostre en l'explendorosa festa

delos Jocs Florals, i volem ajuntar-nos a la tradicional galanura dels poetes,

ofrint a nostres llegidors la poesia guanyadora de la Flor Natural, deguda a la ploma del excels poeta En Josep Massó i Ventós.

Estances a l'enfermera

Lema: *Dones de França*

S'endevinaven d'or sota's veus del seu front

els sedosos cabells, l'esguart era pregon

els seus ulls els més blaus que hi pugui haver

1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 20

nes d'un músic *barato* taclejava quel com ball, que era marquetajat amb con-
torsions de linfàtics viciosos i per la
xusma desferra de la societat, que aga-
fan ferament a les pobres i desgra-
ciades dones, amb un instant de lasci-
vitat i fastig!...

I a cada finalitzament de balls se-
cundava l'aplaudiment amb que s'es-
bravava l'apinyada multitut, supli-
cativa, estusiasmada i estúpida a la
vegada!...

Totes les taules, estaven a rebosar
de públic; per arreu materialment, és
feia impossible donar un pas. El cafè
del vici, el migrant *music-hall* provin-
cial, desbotava de gent.

Triomfava l'esperit de l'inmoraltitat,
triomfava'l tuf malefic d'aquesta ram-
plosa xarxa dels pobles, els popularis-
sims: *café de camareres*.

En el mitjà de les dues parts, en
que's dividia la sala que omplenaven
aquesta manada d'essers plens de bru-
talitat, en una migrada simetria, es
destecaba un escenari, on hi feien gala
de llur compatibilitat, els noms d'ar-
tistes, les imatges declinades de les
cantautoras...

En el brigit de xerrameca, que s'oia
axordosa, hi posava pau i quietut im-
posadora, el polsador d'un timbre elec-
tric que pantejava amb el seu persis-
tent ring, ring, ring...

S'enllumena'l mare del escenari. Pol-
san el teclat del piano desafiat... i en
les taules apareix radiant una *can-
taora*; el *lai* de la seva veu, se tor-
ba... rumbeja una incitadora acció sens
art, frevolia i strevida... i oh! allavor
—miracle!—el públic, ha trobat la
seva esperança en una *pose* diablesca,
en una pobre Zazá, una pobre d'aquest
millers de captives del vici, que van
cantant, que van pregonant amor, com
l'ancella i llençen els petons, i ofereixen
el rostre temptador a compte de
unes monedes; com també entreguen
el seu fisic maxucat per el pedruscall
de la immensa via dels camins enllà, dels
pobles badoys, dels pobles ont els re-
volucionaris van a essers espectadors
de *music-hall*. El couplet finà. El pú-
blic demanava, més art per ells, més
dilecció en un altre couplet atractiu...

Les mans greixoses i brutes d'uns
inconscients, aplaudien freneticament
tot implorant: ¡La rumba! ¡La rumba!
I la rumba, fluctuava en l'asquer-
osit d'un insòpable daltabaix de mo-
ralitat... l'artista quedava lassa, ren-
dida de bateguts, i roja d'una sexualitat
descarnada. I mentres es retirava del
escenari, les llums mimavien, la mís-
sica no triturava l'oid com a só deni-
grant...

La gent anava escabullint-se. Unes
veus alcoholitzades clamaven: ¡Biba
la artista! ¡Biba tu sangre!

II

Darrera mateix del escenari, allí
com a repòs i prevenció per no esser
tant vistos els més *prudentis* (?) està'l
destí d'un *foyer*. An aquí, l'concilia-
bul sempre és grandios: els super-ho-
mes i els *jóvenes bien*, hi discuteixen;
els literats admiradors del Pare Etern
del modernisme, el *marquesito* de
Hoyos i Vincent hi promouen *broncas*,
prenen per asalt el pobre i miserós
cafè.

Tot o es prou de raquitic: unes tau-
les raquítiques i envelloses i quatre
palmeres, voltejen l'arredós, mig ofe-
gades per manca d'exigen.

Les pobres donzelles, servidores del
foyer, son les més distingides de la
casa; son també les que més han de
mostrar al esguard dels concurrents,
dels *pollos*, la seva boca contreta de
dolor, amb un sonriuer apunyalat,
amb un caient de dolor, que fà com-
mouer a les ànimes sensibles. Al *fo-
yer*, l'escandol creix, la gent que'l fre-
quènta parla imperativa en nom dels
diners.

I aquestes miseris Zazás, aquestes
estel·les errabones del cel tempestuós,
tremolen tot repartint rutinariament
un bes, a cada moneda que brolla, a
cada promesa d'egolatria que llençen
els jovençans, els aprofitats, els mals
estudiants, els casats infidels que's ra-
ben en l'aigua malèfica del vici.

Fluctua una conversa.

El cenacle dels *literats*, proclamen
l'hèroe dels seus caprichs al *invicto
benaventeador*, Hoyos i Vincent, es-
ben palés demostrable, que'l volen tota
aquesta manada de joves, es ben dis-
tingible que l'adoren i'l veneren per
llurs condicions... en fi, l'art polidili-
terari triomfa.

I com en cel·lebrarem d'aquests cri-
teris claravidents que's enllaçaben, un
xicot de pel moxi, mig mètic i encon-
git, enllaçaba una pobre xicoteta que la
besaba eroticament, mentres tot el ce-
nacle instinctivament se disputava la
presa, com un vol de famelics llops,
escometen la carn humana.

En el cor del vici, en el cor del *mu-
sic hall*, l'alta significació literaria i
viciosa d'un *marquesito*, tenia l'en-
cant d'asquerositat, indignitat i repug-
nant conxorxa... Feien triomfar l'es-
perit del flamenguisme, l'esperit ba-
rroer d'aquesta nació que matonesca-
ment no s'oblida tothom de corejar la
caòtica barreja de la *Canción del
Soldado* amb una *rumba*... *viva
España! i viva la sal de los
jombres femeninos!*

Una quietut que's feia monotona i
sepulcral, deixaba oir perfectament el
clar i persistent soroll d'uns diners que
queien en el lindant saló de joc, en el
maleït tapet verd... i tal vegada dis-
sortosament quelcuna setmana que
manearia en la llar humil d'un obrer...

El joc, era un contrast, en mitjà de
un bes darrera l'altre que ofrenen, els
llabis fastigosos d'un *literat* a la
Zazá dement!

A fora, l'públic se revolcaba espan-
tosament, al soroll dels peus que pica-
ben al *tablao* d'una bella obesa i des-
grenyada, que ballaba al só d'uns palí-
llos un couplet inmoral...

I en mig d'aquest sentir infecund de
una multitud dissortosament inculta...
el cervell d'un romantic divagava,
aprop dels nervis de la raça, tot llen-
çant una maledicció que s'entreobria
en els llabis planyiders per aquesta
llaga sagnant que aboca al precipici
als inconscients... Moral prostituta,
moral decadent triomfava, com un
microbi de tuberculosi, com un ins-
tint criminal que mata'l sentiments...
Flamenguisme somriu. *Espanya*, l'es-
perit madrileny importàt a casa nos-
tra, dansa a les taules del *music-hall*.

L'amnistia i els reaccionaris

Per fi, se ha concedit l'amnistia. Els
gloriosos presos de Cartagena han sortit
de la presó i a ells seguiràn els de-
més emprisonats per delictes de pen-
sament que abraça la llei aprovada per
les Corts.

Es clar qu'es motiu d'alegria per a
tots l'aprobació d'una llei vivament
demanda per el país, que deixen en son
lloc a dignissims homes que cap delicte
han comès si se's compara amb els
que cometren altres, que fins ens
veiem privats de anomenar-los, ja que
disfruten i s'amparen sota la llei ar-
caica de jurisdiccions.

Heu dit que l'amnistia la demanava
tot el país, i no és cert. Tot el país
menys els carlistes. Tots, menys el
reaccionarisme latent, que encara parla
per boca de un Senante o de un Pra-
dera, el lloro reaccionari de moda, el
definidor del patriotisme, el verb diví
per als catòlics, patró *La Cruz*.

El nacionalisme, la cosa més viven-
ta, combatuda a força de silogismes, de
retòriques, de paraules més o menys
ben escasquetades.

Ja és bona llàstima que a la Cam-
bra sempre que ha de parlar aquet
dogma definidor del nacionalisme que
es diu Pradera, no hi hagi una xaran-
ga per a tocar la *Marcha de Cá-
diz* cada cop que com una cotorra
arrodoneix sons periodos —com diu
molts bé el dilecte Sanchez Rojas— ri-
sarditos, nonos, vaclos, ay!, más
que vaclos, tot acompañant-lo el

coro dels Burells, dels Gasetes i demés
patriotes que arruinaren a Espanya...

I és clar que'l nacionalistes no som
espanyols a la mena que'l voldrien els
carlins i reaccionaris, com els de *La
Cruz* de Tarragona, que voldrien la
patria ben gran, ben rica, emprò per a
poguer-la saquejar, per a poguer llen-
sar uns germans contra altres amb fra-
tricida lluita. I es per ço la seva te-
menda de que les nacionalitats creixin,
de que'l conjunt de treball dels pobles
ibèrics puguen lograr el ressorgiment
de la Espanya gran i fort, com més
forta fós menys hi podrien aquets fa-
randulors que de tot-ne fan mercade-
ria, uns per negoci i altres per odi.

La Espanya, retuda als peus de la
Alemanya que torpedeja nostres bar-
cos, que està matant de fam al poble
espanyol, mentre nosaltres els hi hem
de mantenir els seus homes, mentre
nostres ports els hi ha de guardar els
seus barcos, patriotes que venen en-
frontar amb alegria el pabelló espanyol
onejant a la popa dels vaixells
traidorament enfontzats, volen impo-
sar nos el seu patriotisme o volen pi-
xescament parlar del «Maine»!

Patriotes de l'odi, o a sou, deuriar
de cällar, no definir, que si estimessiu
la patria no respirariau amb satisfac-
ció devant la tragedia de un vapor tor-
pedejat. I els que heu llençat varies
vegades a matar espanyols contra es-
panyols no hi teniu dret a parlar de
patria! El dia que no hi hagi espanyols
no hi haurà pas patria!!

Manifest

Al Poble de Catalunya:

Un estol de joves entusiàstics de
l'ideal de la llibertat de Catalunya,
ens hem agrupat i constituit en una
Juventut, denominada «Renaixença».

Aspirem a que la nostra actuació
condueixi a la formació d'un fort nucli
nacionalista català que a l'ensems
que'l problema de la nostra nacionalitat,
defensi i propagui incansablement
el programa socialista, a fi de què Ca-
talunya no quedi enrera, ni constitueixi
un destorb dintre la societat de les
nacions quan aquesta disienteix i re-
solgui el problema de les nacionalitats
opreses a l'ensems que'l social.

Una gran massa d'opinió de Cata-
lunya comparteix aquest idealisme.
Nosaltres modestament, venim doncs
a treballar perquè tots aquests ele-
ments siguin tinguts en compte pels
homes que a Catalunya representen
a l'ensems que un sentit fondament
catalanesc, un encertat jui del que és
el problema social. Que aquests, re-
cullen i facin seves les nostres orienta-
cions que son les verament democràti-
ques del proletariat; les que sent el
poble de Catalunya, puig malgrat els
desenganyos d'aquesta política perso-
nalista, baixa i egoista, no és possible
fer omisió d'aquest factor d'opinió.

Aquesta és doncs la nostra tasca;
trionfarem perquè som joves, perquè
el nostre ideal és tot ell sadollat de jo-
venesa, perquè malgrat tot serà un fet
en l'esdevenir la realització a Catalu-
nya de l'estat socialista.

CO QUE NOSALTRES VOLEM

Llibertat de creences; separació de
l'Església de l'estat, abolició de la pena
de mort; creació de l'exèrcit voluntari
en temps de pau, i de la milícia ciu-
dana obligatòria en temps de guerra
defensiva; ensenyansa elemental obli-
gatoria a càrec de la nació; socialitzar
el dret i que l'administració de la jus-
ticia vegi a carre de l'Estat; gradual
socialització i municipalització de totes
les funcions socials, tenint com objectiu
socialitzar la terra, en una paraula,
acceptem i sentim totes les aspiracions
proclamades per les doctrines socialis-
tes, tot i afirmant per damunt de tot
la nacionalitat catalana.

Aquestes són les idees que nosaltres
sostenem, l'apòstol de l'éтика política,
l'home esperit tot ideal, el Dr. D. Martí
Julià, fou el nostre mestre; nosaltres
som els deixeples que següim les seves
petjades: aquesta idealitat que ell de-
finí tan breument: «Màxima llibertat

individual, màxima llibertat col·lectiva;
llibertat pels homes, llibertat pels
pobles; nosaltres som fills de Catalu-
nya i ciutadans de l'Univers».

Joventut Nacionalista Renaixença.

Barcelona, Abril de 1918.

Triptic

A la senyoreta
tarragonina J. S.

I

— Estic desmenjat. Bèc sense tindre
set. No coneix les emocions. Amb el
mateix pels firmaria una sentència de
mort que un autè de llibertat. ¿De quin
color seràn les ilusions? Vaig atrofiar
el cor de tan violentar-lo, per a no
mirar-me als ulls d'una dona! Les dò-
nes... Puerilitats, despeses superflus.

Una va dir-me j'et'estim! i li vaig con-
testar j'et desprecio! Mon afany ha si-
gut sempre el reunir riqueses. Aquest
és el meu únic dàl, la meva sola ditz-
xa; en les seves ares ha sacrificat la
més petita expansió del cos o de l'àni-
ma. Columnes d'or formen el meu ca-
bal. Ningú com jo tan ric ni tan... po-
bre. L'amor de l'esposa, la que riu
quan un està content; la que plora
quan s'està trist; la que frueix quan
frueixo... No'l posseeixo. El fill, carn
de la meva carn, sang de la meva sang,
vèure'm reproduït en ell... No'l tinc.

La joventut, bella rosada de l'existen-
cia... Ja ha passat. M'he quedat insen-
sible als dolors i a les alegries. La gue-
rra; què m'importa a mi la guerra?
Sense guerra, avants de cent anys,
també haurien mort tots els belige-
rants. La mort? Que no sigui repen-
tina! Vull experimentar l'impressió su-
prema de la mort!

II

— Injecteu-me més suero en les ve-
nes, doctor! Seré jove uns dies i quina
felicitat! Mes, mes riqueses vull amon-
tonar! Per a ella, sols per a ella! No
m'estima i jo l'ador amb frenesi! Ena-
moradisim. Boig, i llium dels meus ulls,
vida de ma vida! Joies, un *palacet*,
chèques en blanc... tot me sembla poc.
Avui m'ha donat un petó! Esencies
més exquisides j'costí el que costí!
Quina olor farà la meva pell? El cor
me crema, me tremolen les mans. Es
un volcà el meu pit i lava gelada el
cos. Del temps passats qui s'en re-
cordà? El meu idili serà etern! Amb
quina estupidesa me diuen que m'en-
ganya! Si soc jo, sols jo, per a ella!
Cada un dels seus besos valen els
meus milions! Qui pensa en morir si
la vida és el més florit jardí! Mai, com
ara, m'havia encisat el cant del ros-
sinyol! Les flors no m'havien jamai
perfumat amb el seu alè! Del seu braç
què hermos és un clar de lluna!

III

— ¡Arruinat!... Magnific edifici ai-
xecat a força d'egoistes privacions
enderrocat per culpa de l'amor a una
dona! En una joventut vaig matar els
impulsos del cor creint j'opòbre de mi!
que'l diners constitueixen la felicitat.
Tenia solsament el cervell molt obert
per a comprar a quatre i vendre a vin-
tisits! Què tard sé m'ha caigut la vena
dels ulls! A la velluria no's pod libar
l'amor dels amors! Milions gastats sen-
se saber que és amor correspost. Esti-
mar i ésser estimat! Com gos ronyós
vaig ésser llençat de «sa» casa! La
bancarrota va ésser fraudulenta! Vaig
salvar d'anar a la presó, però ni un
àtom d'energia me queda per als nous
fonaments que'm redimeixin, que me
ajuntin a la vida del treball i a la de
l'amor vtitat de la dona. Evocacions
que com urpes aguilenyes me trituren!
Crudel càstic! Perdó, santa mare Na-
tura! Vaig ésser un rebel als tens sa-
bis consells! Llàgrimes que mai havia
vessat relisquen ara molt endintra de
mon cor! Si una mà carinyosa me
guiés! Aon hi ha un Assil, aon un
Hospital? La mort seria per a mi un
consol! Tine fam...

— Un boç de pà, per caritat, bon
germí!... P. REDÓN.

Des de can Buenos Aires, 1918.

Necrològic

A la bona memòria del que en vida
fou distingidíssim amic nostre don
Magí Isern i Miralles, advocat i
diputat provincial per Falset-Gan-
desa

La mort de l'amic volgut ens ha ape-
nat fondament i mes tingüen en comp-
te que ni tan sols sabíem qu'est

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMERA CALITAT: El més RIC EN CACAO: Aliment NUTRITIU per excelència

dentro del campionat, tuvo su desenlace en Tarragona, ocurriendo *los hechos temidos*, debido a la carencia de civismo entre buena parte del público que asistió al encuentro. Público que aleccionado por la propaganda de ciertos señores tarragonenses, mantuvieron desde su principio una actitud no solamente hostil frente a nuestro equipo, sino que también *salvajísima*, como lo demuestran las lesiones que de aquellos *incultos* recibieron los del equipo reusense.

Toda la crónica es un teixit, si fa o no fà, en la que se'n anomena *kultos* (?), *bandidos*, *chulos*, *matones*, *cobardes*, *prostituidores*, *pelacanyes*, etc.

Dóna ascos veure que encara hi ha qui escriu amb prose tan baixa. Queda tan menut el que escriu cróniques com la qu'ens ocupa, que si no fós, com ja hi dit avants, per el bon nom del deporte tarragoní, poc me preocuparia.

Tot lo dit pel cronista (que no firma ni amb pseudònim), pensin qu'és a la ciutat d'en Prim i serà comprensible. Tot menys lo de l'entrada, que ho aclariré. Lo demés del públic tarragoní ho argumentaré amb proves incontrovertibles.

Califica d'arbitrari el que fessim pagar dues pessetes als socis del «Deportivo», oï? I que això fou causa *de que se exacerbaran sus ánimos*, no és veritat? Doncs, bé; el primer partit de campionat celebrat entre'l «Gimnàstic» i vostès a casa seva, el Comité comarcal acordà al matí del dia del partit que llurs socis de les entitats contendentes, presentant l'últim rebut, se'ls eximís el pago d'entrada. Vostès, els del «Deportivo», ho féren tan bé, que, agafant-nos amb els pixats al ventre (permint-me la frase), ens obligaren a pagar, justament a la porta ja cap, dos rals d'entrada.

Protestarem els del «Gimnàstic» i a ells i al delegat de la Junta o al tresorer del Comité, senyor Odona, se'ls contestà que eren a casa seva i feien lo que'ls donava la gana. En peu mateix de la discussió haguda, individuos del «Gimnàstic», es dir, de la Junta, els anuiciaren que si ells ens havien fet pagar dos rals, per a entrar al Camp del «Gimnàstic» pagarien dues pessetes. L'anunci fou completat al peu de

la lletra; consti, doncs, que amb el pe cat portaren la penitencia.

Es, fent chor amb ell, «para que la afició sana, aquella que asiste a los espectáculos deportivos — i jo hi afegeixo: «y lee periódicos deportivos — buscando solamente emociones gratas, sepa i conozca quienes son los prostitutas del sport, los que degeneran nuestra causa, convirtiéndola en caos de rivalidades insultas». », els diré que vagin a jugar a la ciutat de Prim per a convènec de l'amabilitat i hospitalitat de l'aristo cràtic públic que concorreix als partits.

Després, que preguntin a qualsevol dels equips que hagin visitat l'avants dita ciutat i s'acabarán de convence.

I, finalment, llegeixin aquets quatre retalls de periódics i comparin el *salvaje* públic tarragoní, amb el *maguáum e inocente* reusenc.

Del concurs «Copa Bar-American», que nosaltres no hi varem volgut concorrer, i en el qu'el «Vilanova» hi prengue part, diu el *Diario de Villanueva y Geltrú*:

«... Al menos no se hubiese inscrito nuestro *team*, pues así hubiéramos evitado conocer a ciertas personas del público, que más dignamente ocuparían su sitio en el Somalis africano o la colonia del Congo!»

Més avall, referint-se a un jugador que protestà de la parcialitat del *refere*, diu:

«Y aquí fué Troya! Se vé rodeado del público, muchos de ellos con revólveres y armas cortas.»

«Comentari? Cap.

De un altre periòdic:

«Contrastando la actitud del público de Reus que presenció el partido con el entusiasta recibimiento que tuvimos en Tarragona por parte del Club Gimnástico...»

I aquest paràgraf, per últim, tret del mateix *Foot-ball* de Barcelona, en la ressenya que del partit de campionat fa entre'l «Racing», de Sitges, i nostre club local i que, per cert, també empataren a tres goals:

«Del «Racing», el incomparable, el fenómeno, el mejor portero de la comarca y quizás de algunos de primera liga — si si ho saben al «Deportivo» —, el infatigable ¡¡Mestres!! que paró lo imposible, siendo repetidamente *ovada*.

cionado por el numeroso, distinguido y noble público de Tarragona...»

Tampoc cap comentari.

A la insidiosa manifestació del començament de sa crònica, de «ocurriendo los hechos temidos», preguntí al senyor Llop, president del «Deportivo», nombrat *refere* en el partit de campionat entre'l «Vilanova» i «Gimnàstic», que també li havien anunciat *hechos* i que també en converxes amb reusencs residents a Tarragona; com al senyor A. P. B., de *Foment*, li havien assegurat que no'n sortiria viu, i coses pitjors, quin comportament fou el d'aquest públic que no té altre defecte que'ls esser poc patriota quan lo visita gent qu'en son massa.

Preguntali, que'l deixarà amb un pam de boca oberta, si repeteix les manifestacions per ell fetes espontàneament, després d'esser aplaudit i felicitat per aquest públic que vostè, obcadament, li dóna tants calificatius i que ja li consta per experiència que les paraules de *criminals!*, *imatèu-los!*, *fils de...!* i etc., etc., no les ha apreses vostè al Camp del «Gimnàstic», sinó que son molt familiars entre'l s'portmens reusencs.

Al senyor A. P. B., de *Foment*, sole vull dir-li unes paraules: Cònstali que tots els forasters que acudeixen al Camp del «Gimnàstic», sempre troven un públic compost de personnes i mai, mai, ho entén bé, s'ha demostrat lo contrari; pot ben ésser quel dia que vostès ens visitaren s'hi notés o es fés notar la gent forastera entre mig del públic correcte de la casa.

Després, de magnànim no'n vulgui ésser, perdonant-nos, com qui diu, la vida, per a no pendre *represalias*, ja que ben clar els hi consta al «Deportivo» i als organitzadors de la setmana deportiva tan cèlebre (que encara ens deuen dos *valiosos premios* i les medalles de la festa olímpica). Després de lo passat, consti que'l «Gimnàstic» no posarà mai més els peus, per a jugar partit, a la ciutat d'en Prim.

SOFRE LIQUID " RADIUM "

Preparat per la Casa C. Haupold a base de polisulfur amb notable estalvi sobre el sofre en pols.

La Escola de Viticultura y Enologia de Reus

el recomana per a combatre la malura de les vinyes.

Agent: **Sebastià Mirò**, Tamarit, 99. — BARCELONA

Telèfon A. 5.371

NOVES

Nomenclatura. — Ha sigut nomenat enginyer quefe d'Obres públiques d'aquesta província nostre país. En Josep Cabestany Alegret, que ho era de Osca.

Felicitem al senyor Cabestany i desitgem que, portat pel seu amor a la terra que l'ha vist naixer, siga el fidel continuador de l'obra del malograt antecessor seu, el senyor Corsini.

De sport. — Avui diumenge, a les tres i mitja de la tarda, en el Camp de Sports, tindrà lloc un amistós partit de foot-ball entre el primer equip del «Tarragona F. C.» i el tercer del «Gimnàstic».

Nova publicació. — Hem rebut el *Bulletí de la Secció excursionista de l'Ateneu tarragonense*, quin text està avalorat per firmes tan conegudes com les den Mossen Bofarull, Ruiz i Porta, Angel del Arco, Peñarrubia, etc., i essent la presentació esmeradissima, com té acostumat a fer-ho la impremta Llorenç i Cabré.

Siga ben vingut entre nosaltres i li desitgem llarga vida.

N. R. — Per excés d'original hem tingut que retirar de la present edició variis articles, entre ells un del Morell i la sessió municipal. Els publicarem el pròxim nombre.

S'ha posat a la venda el follet:

"Prometeo encarcelado"
per ANGEL SAMBLANCAT

Prou: 25 céntims.

GASA COCA

COMTE DE RIUS, 7 - TARRAGONA

Respalls de tota mena, especialitat en articles de pell i per a viatje, hules per a llits i taules, gutaperxes i linoleums.

LA REUSENSE

Gran Tintorería

SASTRERIA

de

Francesc Gabriel

TRAJOS A MIDA

des de

40 pessetes

14, Plaça de la Font, 14

DE

EN INGLÉS MAGRINA

Baixada Peixeteria, 21

TARRAGONA

Aquesta casa es la única que executa el verdader RENTAT EN SEC sobre'l traços de senyor y senyora, lo mateix que en boás, guants, mantellines, stòrs, cortinatges, tapets, etc., etc.

Tenyit de dol en 24 hores. Closa a la mostra. Negra especial per a vestits de capella.

Es trenen tota classe de taques per difícils que s'igual.

Tots els treballs se serveixen amb la mes exigent

PRONTITUD, PERFECCIÓ I ECONOMIA

Ferretería de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes
Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9111-TARRAGONA

CONFITERIA i COLMADO

“LA SARAH BERNHARD”

— DE —

LLUIS RIOLA

Capses per a bomboneria fina : Serveis per a

bodes i lonxs

ESPECIALITAT EN NATILLA (CHANTILLY)

S. Agustí, 19 i Augustí, 2 - Telèfon 195

TARRAGONA

Advocat: Corredor de Comerç Col·legiat

Apodaca, 6 : Tarragona : Telèfon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancàries : Ordres de borsa

CLÍNICA VETERINARIA

I TALLER DE CONSTRUCCIÓN

AMODARAT — DE —

POMPEU VALL

NOVA DE S. FRUCTRÓS, 3

TARRAGONA

Banquers

Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giro

Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

BAR-NIN

LA BATERIA

Antic establiment, el més acreditat, tant per la pureza de ses licors, vins i refrescos, com per la llimpiesa i esmero amb que se serveixen.

Begudes del país i extranjeres : Surtidissim buffet. Escullit i extens repertori de piano elèctric.

Tot instalat a la moderna

JOSEP NIN — RAMBLA SANT JOAN, 39

TELÉFON, 273 — TARRAGONA

LÍNIA REGULAR = Ibarra & C. (S. en C.) SEVILLA DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz, Huelva, Sevilla (admitint càrrega amb coneixement directe per a Ayamonte i Isla Cristina, amb transbord a Cadiz o Huelva, (segons convinga al interessat) Vigo, Vilagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. Quincenalment admet càrrega per a Motril.

Servei ràpid eventual per al Nord d'Espanya, amb escala als ports de Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant sols 14 dies en el viatge.

Se expedeix coneixement directe per a Luarca i San Esteban de Pravia amb transbord al vapor **Iuareña n.º 3**, i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

VIATGES EXTRAORDINARIS A PALMA DE MALLORCA

Per a la Costa d'Espanya

VAPOR "CABO SAN ANTONIO"

VAPOR "CORONA"

Per a més informes al Consignatari **D. Marian Peres-Reial, 32 - Tarragona**

PRÓXIMES SURTIDES

Per a Cete i Marsella

Ferrers per a obres
de totes classes :
Retxes : Especialitat en treballs d'art.
JOSEP GIL SABATÉ
CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Bàscules, Balances i Romanes.
Reparacions de totes classes.

GRANS MAGAZINS
Las Baleares
Sabateria : Sombrereria : Camiseria : Corbeta : Géneros de punt : Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.
ROBA BLANCA PREU FITXO TELEFON 116

Confiteria i Pasteleria
Francisco Tuset (Ex-dependent de la casa Pañá)
Gros assortit en repositoria : Tortades repletas i Pasta de Brioixs. Especialitat en Pastes seques : Carquinyolis i Borregós : Xarops i Horxates.

RAMBLA S. JOAN, 41
TARRAGONA

Telefon, 45 - TARRAGONA

Hotel **Internacional**
Recentment inaugurat. Confort modern. COMTE DE RIOS, 17
I AUGUST, 26 TARRAGONA

HIMALAYA
El rei dels licors estomacals
FABRICANTS:
Fills de Joan Vilà Granada MARCA REGISTRADA
Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires
Demàrulo en els cafès i pasteleries Indicat per a casaments, batejos i banquets

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopedics (TRENCAKS)
EL BRAGUER ARTICULAR REGULADOR sistema MONTESERRAT es el més pràctic i mode per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebels que siguin. Grans existències de BRAGUERS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.
Especialitat EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALES

Casa Montserrat UNION, 34 TARRAGONA

GOLMADO CENTRAL
— DE —
Frederic Miret
Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves vins, xampany i tota classe de comestibles.

Uniò, 28 : TARRAGONA
TELEFON 245

Instalacions
Electricitat i aigua
Lampisteria en general
Timbres — Telefons
Material Elèctric
Antón Montesinos Apodaca, 27
TELÉFON 324
TARRAGONA

STOCK
Michelin i Dunlop
Accesoris i peus soltes per a Bicicletes, Motocicletes i Automovils
Lampisteria en general
Timbres — Telefons
Material Elèctric
Antón Montesinos Apodaca, 27
TELÉFON 324
TARRAGONA

Casa Llitteras
Recomana al públic sos acreditats Cafès Torrasfacejo diaria Gran assortit de articles del ram de ultramarins. Garantia absoluta amb la qualitat dels seus gèneros.
Servei a domicili MAJOR, 3 TELÉFON 241 TARRAGONA

Societat de socors mutuials
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels casos de malaltia, veïlesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern civil i en la Comisaría general de Segurs, segons marca la Llei.
Directori facultatiu: **DR. RABADA**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7 — TARRAGONA

Menjadors del Jardí de Francisco López AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16 TARRAGONA
Se serveixen cuberts des de 150 pessetes en endavant i a la carta. Hospedanç per temporada a preus convencionals. Habitacions amb llum elèctrica

CLÍNICA I CONSULTORI
PER A LES MALALTIES DE LA DONA
Vies urinaries. Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro-químic d'orina. productes patològics. Sero-Reacció de Wassermann. — Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓN DEL DR. RABADA
Ex-interior de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Polyclínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona. Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. Per a les pobres, franca dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja. Rambla de Sant Joan, 90, entresol. — TARRAGONA

MOSTELLE
(RAIMOST)
Suc de raïms sense alcool

The Grape, Juice C. L.
Londres i Tarragona
El Vermouth més higiènic
Un excel·lent refresc
El millor aliment en les malalties i convalescència
Se ven per tot arreu

Sastreria Novitat
— DE —
Lluís Montserrat

PORTALET, 1
PLASSA DE LA FONT, 51
TARRAGONA

Petit Versalles
Bar de Moda
Refrescos-Café-Licors-Dolços
Explendit servei : de Restaurant : Piano elèctric - Overt dia i nit

Rambla S. Joan, n.º 49
Telefod, 242
Tarragona

Per a bons EMBUTITS — de — totes menes — a la —

TOCINERÍA
— de —
Antoni Ventura UNIÓ, 11
Tarragona

PAPERERIA
I EFECTES D'ESCRITORI
— DE —
Joan M. Piñol

Uniò, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plumas Silografiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc
Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat Postals de totes menes i àlbums per a les mateixes
PREUS SUMAMENT BARATOS
Uniò, 1 - Tarragona